KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 11.7.2024 r.
COM(2024) 293 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

o stanie przygotowań do pełnego wdrożenia rozporządzeń w sprawie interoperacyjności zgodnie z art. 78 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/817 i art. 74 ust 5 rozporządzenia (UE) 2019/818

1. Wprowadzenie

Rozporządzenia[1] ustanawiające ramy interoperacyjności weszły w życie 11 czerwca 2019 r. i określają przepisy prawne dotyczące rozwoju europejskiego portalu wyszukiwania, wspólnego systemu porównywania danych biometrycznych, wspólnego repozytorium danych umożliwiających identyfikację, detektora wielokrotnych tożsamości oraz centralnego repozytorium sprawozdawczo-statystycznego, przetwarzania przez nie danych i ich monitorowania. Interoperacyjność przynosi korzyści skali i korzyści w zakresie efektywności unijnej architektury informatycznej w obszarach migracji, ochrony granic i bezpieczeństwa, a dzięki wzajemnemu połączeniu baz danych umożliwia tworzenie nowych funkcji bez potrzeby gromadzenia dodatkowych danych. Funkcje te obejmują skuteczniejsze wykrywanie oszustw związanych z tożsamością, nowe metody identyfikacji obywateli państw trzecich nieposiadających odpowiednich dokumentów tożsamości oraz szybki i skuteczny sposób kontroli krzyżowej systemów zapobiegania terroryzmowi lub innym poważnym przestępstwom, ich wykrywania oraz prowadzenia dochodzeń w ich sprawie. Interoperacyjność systemów informacyjnych UE wprowadza również mechanizmy kontroli jakości danych, które zapobiegają problemom z jakością danych, wykrywają je i rozwiązują. Ułatwia to Unii wypełnianie obowiązku wynikającego z prawa o ochronie danych, polegającego na zapewnieniu, aby dane wprowadzane do systemów były dokładne i aktualne.

Rozporządzenia te upoważniają Komisję, we współpracy z Agencją Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA), do monitorowania i oceny postępów we wdrażaniu. Zgodnie z wymogami w tym zakresie Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdania na temat stanu przygotowań do pełnego wdrożenia rozporządzeń. Niniejsze czwarte sprawozdanie obejmuje okres od października 2022 r. do listopada 2023 r.

Wdrożenie rozporządzeń zależy od właściwego wdrożenia bazowych systemów, które są elementem ram interoperacyjności. Chociaż opóźnienie w dostarczeniu systemu wjazdu/wyjazdu (EES) na szczeblu centralnym przez wykonawcę eu-LISA pozostaje czynnikiem ryzyka dla właściwego wdrożenia rozporządzeń, działania naprawcze podejmowane przez eu-LISA przynoszą efekty. Działanie Agencji umożliwiło kontynuację współpracy z dotychczasowym wykonawcą i przyczyniło się do rozwiązania problemów związanych z realizacją projektu. Pomyślne wprowadzenie produktu o minimalnej funkcjonalności EES[2] jest decydującym krokiem

[1] Rozporządzenie (UE) 2019/817 w sprawie ustanowienia ram interoperacyjności systemów informacyjnych UE w obszarze granic i polityki wizowej oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008, (UE) 2016/399, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240, (UE) 2018/1726, (UE) 2018/1861 oraz decyzje Rady 2004/512/WE i 2008/633/WSiSW oraz rozporządzenie (UE) 2019/818 w sprawie ustanowienia ram interoperacyjności systemów informacyjnych UE w obszarze współpracy policyjnej i sądowej, azylu i migracji oraz zmieniające rozporządzenia (UE) 2018/1726, (UE) 2018/1862 i (UE) 2019/816. W dalszej części sprawozdania rozporządzenia te zwane są „rozporządzeniami".

[2] W maju 2023 r. eu-LISA opracowała nową strategię naprawczą, która zwiększyła poziom interakcji z dyrektorami generalnymi konsorcjum projektu. Celem tej strategii było zapewnienie ich zaangażowania i przydziału zasobów

w kierunku uruchomienia EES. Oprócz tego na posiedzeniu w październiku 2023 r. Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych zatwierdziła plan działania zakładający nowe podejście fazowe, który umożliwi uruchomienie unijnych systemów informacyjnych i elementów interoperacyjności w serii czterech kolejnych faz (pierwsza faza w drugiej połowie 2024 r., druga faza w pierwszej połowie 2025 r., trzecia faza w połowie 2025 r. i czwarta faza pod koniec 2026 r.). Dzięki podejściu fazowemu wszystkie zainteresowane strony zyskują bardzo potrzebną jasność co do dalszych działań w nadchodzących latach.

W międzyczasie w państwach członkowskich, państwach stowarzyszonych w ramach Schengen i agencjach UE nadal postępują prace nad wdrożeniem rozporządzeń. Ponieważ projekt dotyczący interoperacyjności wymaga od wszystkich zainteresowanych stron skoordynowanej pracy, aby uniknąć opóźnień w jednym państwie członkowskim mających wpływ na wszystkie państwa członkowskie, Komisja ściśle monitoruje i wspiera gotowość każdego państwa członkowskiego do uruchomienia elementów interoperacyjności.

2. Aktualna sytuacja w zakresie systemów ram interoperacyjności

Zgodnie z ramami interoperacyjności nowe wielkoskalowe systemy informacyjne UE, system wjazdu/wyjazdu[3], europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS)[4], europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych o obywatelach państw trzecich (ECRIS-TCN)[5], już istniejące, ale zmienione systemy informacyjne UE – system informacyjny

poprzez stosowanie podejścia stopniowego budowania, obejmującego bezpieczniejszy harmonogram i efektywniejsze metody pracy. Nowe podejście oparte na produktach o minimalnej funkcjonalności, zatwierdzone przez zarząd eu-LISA, ma na celu ustabilizowanie wdrażania EES poprzez skupienie się na aspektach, które przyniosłyby wartość dodaną dla użytkowników końcowych i przyspieszyłyby ich przygotowania. Pierwszym etapem strategii naprawczej jest wprowadzenie pierwszej wersji produktu o minimalnej funkcjonalności pod koniec lipca 2023 r. Kolejne działania skoncentrują się na wznowieniu testów prowadzonych przez państwa członkowskie oraz na udoskonaleniu produktu o minimalnej funkcjonalności.

[3] Rozporządzenie 2017/2226 ustanawiające system wjazdu/wyjazdu (EES) w celu rejestrowania danych dotyczących wjazdu i wyjazdu obywateli państw trzecich przekraczających granice zewnętrzne państw członkowskich i danych dotyczących odmowy wjazdu w odniesieniu do takich obywateli oraz określające warunki dostępu do EES na potrzeby ochrony porządku publicznego i zmieniające konwencję wykonawczą do układu z Schengen i rozporządzenia (WE) nr 767/2008 i (UE) nr 1077/2011 (Dz.U. L 327 z 9.12.2017, s. 20).

[4] Rozporządzenie (UE) 2018/1240 ustanawiające europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz.U. L 236 z 19.9.2018, s. 1).

[5] Rozporządzenie (UE) 2019/816 ustanawiające scentralizowany system służący do ustalania państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców (ECRIS-TCN) na potrzeby uzupełnienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1726 (Dz.U. L 135 z 22.5.2019, s. 1).

Schengen (SIS)[6] i wizowy system informacyjny (VIS)[7], a także Eurodac – będą ze sobą współdziałać za pośrednictwem nowo ustanowionych elementów interoperacyjności i narzędzia sprawozdawczości statystycznej. W opisanym powyżej harmonogramie odnotowuje się obecnie stałe postępy w stopniowym uruchamianiu nowych i zmienionych systemów informacyjnych UE.

7 marca 2023 r. osiągnięto ważny cel – odnowiony SIS zaczął funkcjonować jako pierwszy element ram interoperacyjności. W rezultacie nowych rodzajów wpisów, większej liczby kategorii danych i udoskonalonych funkcji współpracy poprawia się bezpieczeństwo i zarządzanie granicami strefy Schengen. Jest to możliwe dzięki zapewnieniu dodatkowych narzędzi do zwalczania przestępczości i terroryzmu, odnajdywania zaginionych osób i ochrony osób wymagających szczególnego traktowania. System umożliwia również zapobieganie nieuregulowanej migracji i powstrzymywanie jej oraz ochronę praw obywateli. 25 lipca 2023 r. Cypr zaczął obsługiwać SIS i jest 31. państwem członkowskim, które korzysta z systemu.

W ramach przygotowań do uruchomienia EES przyjęto 15 aktów wykonawczych i delegowanych.[8] Chociaż w projekcie wystąpiły znaczne opóźnienia, wdrażanie systemu wchodzi obecnie w fazę końcową, zarówno na szczeblu centralnym, jak i krajowym. Opracowana przez eu-LISA strategia naprawcza służąca przezwyciężeniu opóźnień w realizacji projektu przynosi efekty. Pomyślne wprowadzenie produktu o minimalnej funkcjonalności EES jest ważnym pierwszym krokiem, który umożliwia testowanie systemu pod względem technicznym i biznesowym. Aby złagodzić wpływ uruchomienia EES na przejściach granicznych, Komisja omówiła środki ostrożności z eu-LISA i państwami członkowskimi, a Frontex opracowuje aplikację mobilną umożliwiającą wstępną rejestrację danych obywateli państw trzecich. W celu wsparcia szkolenia organów krajowych państwom członkowskim udostępniono już praktyczny podręcznik dotyczący EES. Oprócz tego zrozumienie nowych procedur na granicach zewnętrznych będzie łatwiejsze dzięki uruchomieniu strony internetowej EES z informacjami dla podróżnych oraz przygotowaniu kampanii informacyjnej poświęconej EES towarzyszącej uruchomieniu systemu. EES i wspólny system porównywania danych biometrycznych są obecnie

---

[6] Rozporządzenie 2018/1860 w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 1).
Rozporządzenie (UE) 2018/1861 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz zmiany i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 14).
Rozporządzenie (UE) 2018/1862 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 210/261/UE (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 56).

[7] Rozporządzenie (UE) 2021/1134 w sprawie zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008, (WE) nr 810/2009, (UE) 2016/399, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240, (UE) 2018/1860, (UE) 2018/1861, (UE) 2019/817 i (UE) 2019/1896 oraz uchylenia decyzji Rady 2004/512/WE i 2008/633/WSiSW w celu zreformowania Wizowego Systemu Informacyjnego (Dz.U. L 248 z 13.7.2021, s. 11).

[8] Na szczeblu Komisji przygotowywany jest akt wykonawczy ustanawiający przepisy dotyczące funkcji scentralizowanego zarządzania wykazami organów zarówno w odniesieniu do systemów wjazdu/wyjazdu, jak i wizowego systemu informacyjnego.

elementami pierwszej fazy wdrażania ram interoperacyjności i przewiduje się, że zostaną uruchomione w drugiej połowie 2024 r.

Jeśli chodzi o ETIAS, trwają działania wdrożeniowe. Z 31 aktów wykonawczych i delegowanych, które muszą zostać przyjęte, pięć nie zostało jeszcze przyjętych, a trzy są obecnie finalizowane przed ich przyjęciem. Dwa z pozostałych aktów delegowanych (dotyczące czasu trwania okresu przejściowego i okresów karencji) mogą zostać przyjęte dopiero po uruchomieniu ETIAS. Trwają prace przygotowawcze nad globalną kampanią informacyjną oraz specjalną stroną internetową poświęconą ETIAS, dzięki którym osoby podróżujące do Europy mają być odpowiednio i terminowo informowane o nowych wymogach. ETIAS, wraz z ESP i CIR, stanowią element drugiej fazy, która powinna wejść w życie w pierwszej połowie 2025 r.

Postępuje rozwój ECRIS-TCN. Przyjęto akt wykonawczy ustanawiający środki na potrzeby rozwoju technicznego i wdrożenia scentralizowanego systemu identyfikacji państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców. System ten wdraża obecnie eu-LISA. ECRIS-TCN, wraz z europejskim portalem wyszukiwania, wspólnym repozytorium danych umożliwiających identyfikację i wspólnym systemem porównywania danych biometrycznych na potrzeby ECRIS-TCN, zostaną uruchomione w ramach trzeciej fazy, którą zaplanowano na połowę 2025 r.

Od czasu przyjęcia rozporządzenia zmieniającego (UE) 2021/1134 trwają prace nad zmianą VIS. Obecnie nacisk kładzie się na przygotowanie prawodawstwa wtórnego niezbędnego do opracowania zmienionego VIS. Przyjęto sześć z 12 aktów prawnych. Zmieniony VIS wraz z detektorem wielokrotnych tożsamości, który jest ostatnim elementem interoperacyjności, zostanie uruchomiony w ramach czwartej fazy (druga połowa 2026 r.). Wraz z dostarczeniem detektora wielokrotnych tożsamości rozpocznie się okres przejściowy tego detektora[9].

Rozporządzenia będą miały również zastosowanie do zmienionego rozporządzenia Eurodac[10].

3. Stan wdrożenia interoperacyjności przez Komisję

Rozporządzenia powierzają Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych i wykonawczych w celu uzupełnienia i wdrożenia niektórych szczegółowych aspektów technicznych tych rozporządzeń. Niektóre z tych aktów są niezbędne, aby umożliwić pełne rozpoczęcie przez eu-LISA procesu projektowania i opracowywania elementów w kontekście

[9] Art. 69 rozporządzenia (UE) 2019/817, art. 65 rozporządzenia (UE) 2019/818.

[10] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1358 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania danych biometrycznych w celu skutecznego stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 i (UE) 2024/1350 i dyrektywy Rady 2001/55/WE oraz w celu identyfikowania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich oraz bezpaństwowców, w sprawie występowania z wnioskami o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego, w sprawie zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 i (UE) 2019/818 oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013.

całej architektury systemów, w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że wymaga to określenia specyfikacji technicznych i przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia, aby móc podjąć współpracę z wykonawcami. Inne akty są konieczne do określenia zasad technicznych, aby ułatwić stosownym organom funkcjonowanie na miejscu, na przykład poprzez wykorzystanie standardowych formularzy i procedur współpracy w celu rozwiązywania problemów związanych z bezpieczeństwem.

Akty te są przyjmowane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i odpowiednimi agencjami, a także z Parlamentem Europejskim i Radą UE, oraz omawiane w powołanych do tego celu komitetach i grupach ekspertów. Przyjęto wszystkie akty niezbędne do rozwoju interoperacyjności (trzy akty delegowane i dziesięć aktów wykonawczych). Ze względu na przyjęcie zmienionego rozporządzenia w sprawie VIS[11], rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie VIS[12] oraz wynikających z niego rozporządzeń w sprawie zmian następczych w ETIAS[13] w dniu 7 lipca 2021 r. konieczna była zmiana trzech aktów[14]. Nowe teksty uznaje się obecnie za stabilne i wkrótce ma nastąpić ich ostateczne przyjęcie. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych powierza się Komisji na okres pięciu lat wynikający z rozporządzeń. Ze względu na opóźnienia spowodowane projektem EES i wpływ tego projektu na uruchomienie elementów interoperacyjności Komisja wystąpiła z wnioskiem o rozszerzenie przekazanych uprawnień. Jest to jedyny sposób na zagwarantowanie, że okres przejściowy przewidziany dla europejskiego portalu wyszukiwania[15] i okres przejściowy dla wykrywania wielokrotnych tożsamości[16] można będzie w razie potrzeby przedłużyć.

Zgodnie z art. 77 rozporządzenia (UE) 2019/817 i art. 73 rozporządzenia (UE) 2019/818 Komisja jest również upoważniona do udostępnienia praktycznego podręcznika wdrażania elementów interoperacyjności i zarządzania nimi. Podręcznik jest niezbędnym wsparciem użytkowników

---

[11] Rozporządzenie (UE) 2021/1134 w celu zreformowania Wizowego Systemu Informacyjnego (Dz.U. L 248 z 13.7.2021, s. 11).

[12] Rozporządzenie (UE) 2021/1133 w odniesieniu do ustanowienia warunków dostępu do innych systemów informacyjnych UE do celów Wizowego Systemu Informacyjnego (Dz.U. L 248 z 13.7.2021, s. 1).

[13] Rozporządzenie (UE) 2021/1150 w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2018/1862 oraz (UE) 2019/818 w odniesieniu do ustanowienia warunków dostępu do innych systemów informacyjnych UE do celów europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 1).
Rozporządzenie (UE) 2021/1151 w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2019/816 oraz (UE) 2019/818 w odniesieniu do ustanowienia warunków dostępu do innych systemów informacyjnych UE do celów europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 7).
Rozporządzenie (UE) 2021/1152 w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) 767/2008, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240, (UE) 2018/1860, (UE) 2018/1861 oraz (UE) 2019/817 w odniesieniu do ustanowienia warunków dostępu do innych systemów informacyjnych UE do celów europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 15).

[14] Rozporządzenie C(2021)4982 uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/817 o szczegółowe zasady funkcjonowania centralnego repozytorium sprawozdawczo-statystycznego, decyzja C(2021)5052 ustanawiająca szczegóły techniczne profili użytkowników europejskiego portalu wyszukiwania oraz decyzja C(2021) 6176 ustanawiająca zasady techniczne tworzenia powiązań między danymi z różnych systemów informacyjnych UE.

[15] Art. 67 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/817, art. 63 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/818.

[16] Art. 69 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2019/817, art. 65 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2019/818.

systemów informacyjnych UE (takich jak organy graniczne, wizowe, imigracyjne i organy ścigania) w postaci gotowych, przyjaznych dla użytkownika wskazówek dotyczących korzystania z funkcji udostępnionych dzięki interoperacyjności. Podręcznik opracowuje Komisja w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, eu-LISA, Europolem, Fronteksem i Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W okresie sprawozdawczym zorganizowano siedem posiedzeń grup ekspertów i trzy posiedzenia wspólnych grup ekspertów w celu umożliwienia wspólnego zrozumienia oraz opracowania standardowych procedur i zaleceń, które zostaną włączone do podręcznika. Pierwsza wersja praktycznego podręcznika poświęconego interoperacyjności ma być gotowa do połowy 2024 r.

Ze względu na coraz bardziej złożone środowisko pracy użytkowników systemów informacyjnych UE Komisja opracowuje również cyfrową, łatwą w obsłudze wersję podręczników. Z powodu dodania funkcji takich jak powiązania wymagające ręcznej weryfikacji, użytkownicy będą musieli wykonywać operacje obejmujące jednocześnie kilka systemów informacyjnych i elementów interoperacyjności. Obecnie trwają prace nad internetowym narzędziem rozpowszechniania[17], które połączy wszystkie sekcje podręcznika, tak aby jego użytkownicy mogli poruszać się po sekcjach z perspektywy systemu (np. EES lub ETIAS) lub z perspektywy użytkowników końcowych (np. funkcjonariusza straży granicznej lub funkcjonariusza policji). W zależności od roli użytkowników informacje i procedury będą filtrowane, aby wyświetlać tylko informacje istotne dla danego użytkownika. Podręczniki dotyczące SIS, EES, ETIAS oraz interoperacyjności zostaną udostępnione za pośrednictwem narzędzia rozpowszechniania do drugiego kwartału 2024 r.

4. Stan wdrożenia interoperacyjności przez państwa członkowskie i agencje unijne

W celu zapewnienia odpowiedniego projektowania i rozwoju elementów i narzędzi interoperacyjności w rozporządzeniach ustanowiono ramy zarządzania obejmujące Komisję ds. Zarządzania Programem Interoperacyjności[18] oraz grupę doradczą ds. interoperacyjności[19]. Oba organy działają w ramach eu-LISA, a Komisja jest ich członkiem. W tych organach omawia się kwestie technicznego wdrażania rozporządzeń, a postępy monitoruje się za pomocą comiesięcznego lub dwumiesięcznego kwestionariusza dotyczącego przygotowań technicznych na szczeblu państw członkowskich i odpowiednich agencji UE.

Aby ocenić stan wdrożenia wykraczający poza przygotowania techniczne, Komisja organizuje w regularnych odstępach czasu forum poświęcone wdrożeniu nowej architektury systemów informacyjnych UE na rzecz migracji i bezpieczeństwa oraz ochrony granic. Poziom wdrożenia ocenia się przed forum za pomocą kwestionariusza wysyłanego do wszystkich państw członkowskich oraz odpowiednich agencji UE przed forum. W okresie sprawozdawczym Komisja

[17] Narzędzie rozpowszechniania jest stroną internetową, do której dostęp ma wyłącznie społeczność użytkowników systemów, których dotyczą podręczniki, i która jest obsługiwana przez służby Komisji ds. informatyki (DIGIT).

[18] Art. 54 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/817 i rozporządzenie (UE) 2019/818.

[19] Art. 75 rozporządzenia (UE) 2019/817, art. 71 rozporządzenia (UE) 2019/818.

zorganizowała dwa fora (grudzień 2022 r. i listopad 2023 r.) i udostępniła dwa kwestionariusze (listopad 2022 r. i kwiecień 2023 r.).

Niewielką grupę państw członkowskich można zidentyfikować jako liderów, podczas gdy pozostałe państwa członkowskie wykazują skromniejsze postępy. Nie jest to jeszcze powodem do niepokoju, ale będzie ściśle monitorowane w celu zapewnienia terminowej gotowości wszystkich państw członkowskich. W kwestionariuszu z kwietnia 2023 r. po raz pierwszy skoncentrowano się również na działaniach podjętych na szczeblu krajowym w ramach przygotowań do ręcznej weryfikacji powiązań między danymi w różnych systemach informacyjnych UE, co stanowi największą zmianę w obecnych operacjach biznesowych zaangażowanych organów. Około jedna trzecia państw członkowskich i państw stowarzyszonych w ramach Schengen rozpoczęła opracowywanie w tym celu krajowego oprogramowania. Kilka państw członkowskich woli, aby eu-LISA opracowała w tym celu centralne narzędzie, i w okresie sprawozdawczym złożono wniosek o jego opracowanie. Ponadto kilka państw członkowskich planuje wprowadzenie pewnego poziomu centralizacji w celu skuteczniejszego przeprowadzania ręcznej weryfikacji, co jest krokiem mile widzianym przez Komisję.

Komisja w dalszym ciągu monitoruje postępy państw członkowskich we wdrażaniu, aby na wczesnym etapie identyfikować obszary potencjalnie budzące obawy oraz zapewnić gotowość do uruchomienia systemów informacyjnych UE i ich interoperacyjności. W okresie sprawozdawczym Komisja, przy wsparciu eu-LISA, zorganizowała 56 spotkań z państwami członkowskimi, państwami stowarzyszonymi w ramach Schengen, agencjami UE i przewoźnikami.

5. Potrzeby szkoleniowe

W okresie sprawozdawczym Komisja wspierała szkolenia związane z interoperacyjnością organizowane przez CEPOL[20]. W okresie tym zorganizowano sześć kursów: trzy seminaria internetowe na temat wykorzystania interoperacyjności do ułatwienia organom ścigania dostępu do danych oraz trzy kursy całotygodniowe – dwa dotyczące rozporządzeń w sprawie interoperacyjności w ujęciu ogólnym i jeden szczegółowy dotyczący detektora wielokrotnych tożsamości i powiązanych z nim operacji.

Opóźnienia i zmiana harmonogramu uruchomienia zmienionych i nowych systemów informacyjnych UE będą miały również wpływ na harmonogram szkoleń w zakresie interoperacyjności. Jest to szczególnie istotne w przypadku szkoleń przygotowujących do uruchomienia detektora wielokrotnych tożsamości. Detektor wielokrotnych tożsamości jest ostatnim elementem interoperacyjności, który zostanie uruchomiony, ale ma największy wpływ na operacje biznesowe w państwach członkowskich i we Fronteksie. Aby odpowiednio przygotować użytkowników końcowych, CEPOL zorganizuje kursy koncentrujące się na procesie detektora wielokrotnych tożsamości i zarządzaniu powiązaniami.

[20] Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania.

W celu wsparcia tych działań szkoleniowych Komisja opracowuje materiały szkoleniowe poświęcone interoperacyjności. Opracowywany jest szczegółowy program szkoleniowy obejmujący wszystkie aspekty związane z interoperacyjnością, a także krótsze, bardziej dostosowane do potrzeb sesje szkoleniowe dla różnych społeczności użytkowników.

6. Fundusze UE

Wydatki w okresie sprawozdawczym są niższe od kwot oszacowanych w ocenie skutków finansowych regulacji i do tej pory nie stwierdzono ryzyka nadmiernych wydatków. Zgodnie z najnowszym sprawozdaniem z postępów w zakresie interoperacyjności eu-LISA[21] wykonawcom wypłacono 32,5 mln EUR, a na działania rozwojowe i wdrożeniowe zakontraktowano dotychczas 60,6 mln EUR.

Zachęca się państwa członkowskie do pełnego wykorzystania zasobów dostępnych w ramach programów Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego na lata 2014–2020 do upływu terminu kwalifikowalności wydatków 30 czerwca 2024 r. Zachęca się również państwa członkowskie do wykorzystywania tych zasobów do dalszego rozwoju i wdrażania interoperacyjności systemów informacyjnych UE dostępnych w ramach ich programów, finansowanych z Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW), w celu rozwoju i dalszego wdrażania interoperacyjności systemów informacyjnych UE.

7. Podsumowanie

Wdrożenie interoperacyjności jest zasadniczym elementem ulepszonej architektury informatycznej nowych i zmodernizowanych systemów informacyjnych UE, które nie tylko ułatwiają szybszy, skuteczniejszy i systematyczny dostęp do danych przez organy graniczne, wizowe, imigracyjne i organy ścigania, lecz także umożliwiają sprawniejsze i bezpieczniejsze przekraczanie granic milionom obywateli państw trzecich, którzy co roku odwiedzają Unię Europejską.

W sprawozdaniu przedstawiono stałe postępy osiągane w okresie od października 2022 r. do listopada 2023 r. Komisja jest na końcowym etapie przyjmowania trzech aktów zmienionych i delegowanych[22] dotyczących ram interoperacyjności. Stale postępowały prace nad opracowaniem praktycznego podręcznika wdrażania elementów interoperacyjności i zarządzania nimi, a pierwsza wersja ma zostać wydana do połowy 2024 r. Osiągnięto również postępy w opracowywaniu internetowego narzędzia rozpowszechniania podręcznika interoperacyjności i innych podręczników. Stan wdrożenia rozporządzeń w państwach członkowskich pokazuje, że istnieje niewielka grupa państw członkowskich, które przodują w tej dziedzinie, oraz duża grupa państw członkowskich, które osiągają skromniejsze postępy. Nie jest to jeszcze powód do niepokoju, ale należy uważnie monitorować sytuację.

[21] Ósme sprawozdanie z postępu prac w zakresie rozwoju interoperacyjności zgodnie z art. 78 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/817 i art. 74 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/818 (2023-215).

[22] C(2021)4982, C(2021)5052 i C(2021)6176. Zob. przypis 14 zawierający pełne tytuły.

Wpływ obowiązku ręcznej weryfikacji powiązań generowanych przez detektor wielokrotnych tożsamości na operacje biznesowe zainteresowanych organów uznaje się za istotny. Choć pierwsze szczegółowe badanie dotyczące poziomów gotowości wykazało pozytywne wyniki, ponieważ państwa członkowskie podejmują działania uwzględniające te nowe obowiązki, to jednak prace przygotowawcze są dalekie od zakończenia. Nowy termin uruchomienia elementów interoperacyjności, w szczególności detektora wielokrotnych tożsamości, zapewnia dodatkowy czas na przygotowanie, nie powinno to jednak spowolnić tempa projektu.

Komisja będzie nadal uważnie monitorować postępy i oceniać ryzyko związane z wdrażaniem rozporządzeń. Komisja będzie nadal regularnie współpracować ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby koordynować i monitorować działania, określać obszary potencjalnie stwarzające trudności i ograniczać ryzyko związane z wdrażaniem interoperacyjności, jak również wspierać terminową i skuteczną realizację wszystkich projektów zgodnie z ustalonym harmonogramem. Komisja będzie także na bieżąco informować Radę i Parlament Europejski o osiągniętych postępach za pomocą sprawozdań rocznych oraz prac komitetów i grup ekspertów Komisji.